

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих

Методичні вказівки

до виконання завдань самостійної роботи з дисципліни

«Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька)

для здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні
вищої освіти у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»
«Психологія праці та психологічний супровід освіти дорослих»

Київ 2018 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

Укладач: к. філол. н., старший дослідник, Марусинець М.М.

Рецензент:

Обговорено та схвалено на засіданні відділу психології праці ІПООД імені
Івана Зязюна НАПН України (протокол №__ від _____ 2018 року)

**Тема 1. Kommunikation in der Wissenschaft und Deutsch als
Wissenschaftssprache**
**Спілкування у науково-професійному і міжособистісному спрямуванні та
німецька як мова науки**

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Усвідомлення іншомовного психологічного дискурсу як особливу мовленнєву практику у сфері наукової спільноти. Види професійних мовленнєвих умінь.

Завдання 2. Розуміння ролі психологічної термінології у науковому дослідженні. Вживання психологічних термінів в наукових текстах. Специфіка утворення психологічних термінів.

Завдання 3. Розуміння сутності та категорії мовної комунікації. Предмет і завдання теорії мовної комунікації, методи теорії мовної комунікації.

Завдання 4. Набуття навичок спілкування як діяльність, типи спілкування, основні закони спілкування, особливості міжособистісного спілкування, тенденції розвитку сучасного спілкування, моделі комунікації.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. Search in Google Scholar.
5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Schola.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.
8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Визначте лексичний репертуар німецькомовного психологічного дискурсу?
2. Назвіть ключові німецькомовні терміни та їх українські відповідники?
3. Прокоментуйте значення сутності та категорії мовної комунікації?
4. Обґрунтуйте типи спілкування та особливості міжособистісного спілкування?

Тема 2. *Ukrainische Nachwuchsforscher in Deutschland und ihre Diskussionen über Sprachen und Kommunikation in Wissenschaft und Institutionen* Українські дослідники в Німеччині та їх дискусії про мови та спілкування в науці та установах

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Розуміти граматичних явищ німецької мови.

Завдання 2. Уміти аналізувати тексти різного рівня змістової та мовної складності, розкривати імпліцитну інформацію, що міститься в них.

Завдання 3. Висловлюватися вільно і спонтанно, не відчуваючи браку граматичних засобів для вираження думки.

Завдання 4. Ефективно та гнучко використовувати граматичні конструкції німецької мови в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та професійного спілкування.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. Search in Google Scholar.
5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Scholar.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In:

Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.

8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте граматичні явища німецької мови?
2. Прокоментуйте тексти різного рівня змістової та мовної складності?
3. Визначте граматичні засоби вираження думки?
4. Визначте граматичні конструкції німецької мови в різноманітних ситуаціях?

Тема 3. Thematisierung von Sprachen in wissenschaftlicher und institutioneller Kommunikation

Німецька мова в академічному та інституційному спілкуванні

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Висловлюватися з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності, демонструючи вільне володіння граматичним матеріалом та прийомами структурної побудови німецькомовного тексту.

Завдання 2. Вести цілеспрямовану бесіду і бесіду-дискусію з використанням різних граматичних явищ, робити підготовлені та непередбачені висловлювання.

Завдання 3. Удосконалювати власну граматичну підготовку шляхом використання автентичних матеріалів.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter.

Search in Google Scholar.

5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Schola.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.
8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть побудову німецькомовного тексту?
2. Визначте терміни «бесіда» і «бесіда-дискусія»?
3. Обґрунтуйте поняття німецької мови в академічному спілкуванні?

Тема 4. Sprachkompetenz und sprachliche Umgebung **Мовні навички та мовне середовище**

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Оволодіння інформацією щодо особливостей використання як коду та шляхів підвищення ефективності спілкування рідною та німецькою мовами.

Завдання 2. Уміння розрізняти типи дискурсів, мовленнєвих актів, тактик і стратегій спілкування, аналізувати соціокультурні чинники та розмаїття засобів комунікації, а також здатність практичного застосування набутих знань у практичній професійній діяльності.

Завдання 3. Критичне самоусвідомлення та вміння здійснювати ефективну комунікацію в умовах соціуму, що постійно змінюються, й адаптуватися до таких умов на базі сформованих знань з теорії мовної комунікації і комунікативних навичок.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. Search in Google Scholar.
5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Scholar.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.
8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Назвіть шляхи підвищення ефективності спілкування?
2. Обґрунтуйте типи дискусії та соціокультурні чинники засобів комунікації?
3. Визначте стратегії спілкування для здійснення ефективної комунікації?

Тема 5. Forschung und Sprachenlernen: Potenzial und Herausforderungen

Дослідження та вивчення мови: потенціал та виклики

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Розвивати читання з повним розумінням адаптовані тексти, статті, уміти аналізувати і робити висновки, порівнювати отриману інформацію.

Завдання 2. Набуття навичок робити письмового повідомлення або доповіді, висловлюючи власне ставлення до проблеми, використовуючи різноманітні мовні засоби.

Завдання 3. Набуття навичок без підготовки висловлюватись і вести бесіду у межах вивчених тем.

Завдання 4. Набуття навичок без особливих зусиль розуміти аудіо-мовлення та основний зміст.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. Search in Google Scholar.
5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Scholar.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.
8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Які мовні засоби використовуються при написанні повідомлення та наукової доповіді?
2. Як знання іноземної мови впливає на якість виконання наукового дослідження?

3. Визначте компетенції в аудіюванні під час перегляду відео та при прослуховуванні аудіо файлів німецькою мовою?

Тема 6. Anwendung und Bedeutung der deutschen Sprache für Forschung, Alltagsleben und Zukunftsperspektive

Застосування та значення німецької мови для досліджень, повсякденного життя та перспективи в науці

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Усвідомлювати гендерні аспекти спілкування.

Завдання 2. Набуття навичок організації мовного коду в комунікації. Сутність і структура комунікативного акту, їхня типологія. Мовленнєві жанри й дискурси.

Завдання 3. Вдосконалювати регулятиви мовної комунікації. Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації. Комунікативні інтенції. Комунікативні девіації.

Завдання 4. Вдосконалювати особливості міжкультурної комунікації.

Література

1. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
2. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
3. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
4. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. Search in Google Scholar.
5. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. Search in Google Scholar.
6. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. Search in Google Schola.
7. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. Search in Google Scholar.
8. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. Search in Google Scholar.

Методичні вказівки

Для виконання поставлених завдань аспірант має ознайомитись з рекомендованою літературою, визначити ключові поняття (наука, німецька мова, наукові публікації, доповіді, участь у дискусіях), усвідомити необхідність вивчення цієї дисципліни та самостійно скласти наукову доповідь з проблеми дослідження.

Питання і завдання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте гендерні аспекти спілкування?
2. Прокоментуйте сутність і структура комунікативного акту?
3. Назвіть визначення тактико-стратегічного потенціалу мовної комунікації, інтенції, девіації комунікації?
4. Обґрунтуйте особливості міжкультурної комунікації?